

'Leerlingen moeten niet met andere leerlingen, maar vooral met zichzelf vergeleken worden.'

een portret van
Marijke Boll
leraar mbo

Persoonlijk

[Personalia](#)

[Pensioen en hobby's](#)

Personalia

Ik ben Marijke Boll, geboren te Amsterdam in 1947. Ik woon en werk in Hoorn. Ik geef les aan het Horizon College. Ik ben getrouwd en heb een zoon van negenentwintig.

Pensioen en hobby's

Volgend jaar om deze tijd, maart 2010, ben ik tweeënzestig en drie maanden. Dan kan ik met fpu en dat doe ik dan ook. Ik heb altijd met plezier gewerkt en dat doe ik nog steeds, maar zo langzamerhand vind ik het ook wel welletjes, zo'n veertig jaar is een hele tijd.

Ik emigreer dan naar België. Dertien jaar geleden hebben we in de Belgische Eifel, tussen St. Vith en Malmédy, een oud huis gekocht. Dat hebben we in de loop der jaren zelf grondig verbouwd - ik heb er zelfs nog een bouwopleiding voor gedaan, bekroond met een certificaat - en als het helemaal klaar is, gaan we er wonen.

Er is een flinke moestuin en een grote bibliotheek, ik kom mijn tijd dus wel door. En ik ben ook van plan wat activiteiten te ondernemen in de plaatselijke gemeenschap. Het is heel wat anders dan Amsterdam of Hoorn, maar ik vind het wel spannend, zo'n nieuwe uitdaging.

Opleiding & loopbaan

[Overzicht opleiding](#)

[Overzicht loopbaan](#)

[Akte NXII](#)

[Ihno Zaandam](#)

[WG Amsterdam](#)

[Vormingswerk werkende jongeren](#)

[Ingrijpende ontwikkelingen](#)

[Horizon College Hoorn](#)

Overzicht opleiding

- mms
- akte NXII: huishoud- en gezondheidskunde
- MO-onderwijskunde
- managementcursussen
- certificaat bouwkunde

Overzicht loopbaan

- 1970 Ihno Zaandam
- 1970 - 1975 Wilhelmina Gasthuis, organisatie & beheer
- 1975 - 1979 vormingswerk werkende jongeren
- 1979 - 1986 kmbo, ook ontwikkelwerk en teamcoördinatie

- 1986 - 1997 management streekschool en mts, adjunct-directeur
- 1997 - 2003 projectontwikkeling, Centraal Bureau ROC
- 2003 - 2007 leraar zorg en welzijn, niveau 2 (beetje 3 en 4)
- 2007 - 2010 leraar zorghulp, niveau 1

Akte NXII

Na de mms wilde ik diëtiste worden en daarvoor leek de akte NXII me wel een geschikte opleiding. Huishoudkunde en gezondheidskunde, daar draaide het in die opleiding om.

Het was een mooie tijd, vond ik. Op de opleiding heerste een goede sfeer, je kreeg er alle vrijheid om dingen uit te zoeken en eigen keuzes te maken.

Ihno Zaandam

Hoewel ik niet naar die opleiding was gegaan om leraar te worden, stapte ik toen ik in 1970 klaar was toch het onderwijs in: het Ihno, de huishoudschool Carry van Bruggen in Zaandam.

Ik had tijdens mijn opleiding maar heel kort stage gelopen en eenmaal echt voor de klas schrok ik me een hoedje. Ik werd op geen enkele wijze begeleid, alleen maar streng gecontroleerd door de alom aanwezige directrice. Ik kon niks met mijn mooie onderwijskundige idealen over leren in vrijheid en dergelijke. Ik kon bij die Zaanse meiden absoluut mijn ei nog niet kwijt. Ik ben er dan ook na driekwart jaar mee gestopt in de veronderstelling dat het onderwijs niets voor mij was.

WG Amsterdam

Ik werkte een paar maanden bij een bank om toch inkomsten te hebben en deed op een gegeven moment een open sollicitatie bij het Wilhelmina Gasthuis in Amsterdam, toentertijd het grote ziekenhuis in het centrum, voorloper van het AMC. Op grond van mijn akte NXII werd ik er aangesteld als medewerker organisatie & beheer bij het crisiscentrum voor acute psychiatrie. Ik heb er vier jaar gewerkt, veel geleerd en een leuke tijd gehad.

Vormingswerk werkende jongeren

Ondanks de valse start in Zaandam bleef het onderwijs trekken. Bovendien had ik mijn opleiding niet voor niks gedaan, bedacht ik. En zo kwam ik in 1975 terecht bij het vormingswerk voor partieel leerplichtige jongeren in Alkmaar.

Het ging om jongeren van een jaar of vijftien, zestien, zeventien, die werkten, maar ook één of twee dagen per week naar school moesten om te voldoen aan hun partiële leerplicht. Je had allerlei groepen, ik werkte bijvoorbeeld ook met jongeren met een lichte handicap, uit de sociale werkvoorziening. We gaven alle groepen algemene vakken, zoals taal en rekenen, praatten op allerlei manieren en via allerlei werkvormen veel met ze en probeerden ze vooral maatschappelijk weerbaar en zo zelfstandig mogelijk te maken.

Intussen was ik begonnen met mijn studie MO-onderwijskunde aan het Nutsseminarium in Amsterdam.

Ingrijpende ontwikkelingen

In 1979 ging het vormingswerk samenwerken met de leerlingstelselopleidingen in de zogenaamde streekscholen. Tegelijkertijd werd het kmbo geïntroduceerd, het kort-mbo, waar de meeste werkende jongeren uit de vormingscentra een plaats vonden.

Ik was nauw betrokken bij het nieuwe kmbo, bij de leerplanontwikkeling en bij de ontwikkeling van lesmateriaal volgens nieuwe didactische principes: leskaarten bijvoorbeeld, waarmee leerlingen zelfstandig aan de slag konden. Daarnaast was ik ook teamcoördinator.

Het was een dynamische tijd waarin de ene onderwijskundige ontwikkeling over de andere buitelde. We studeerden, ontwikkelden, experimenteerden. We maakten studiereizen en pasten mooie ontwikkelingen die we elders zagen, hier toe.

De ouderwetse lessen en groepsbijeenkomsten van het leerlingstelsel of het vormingswerk maakten plaats voor Open Learning Centers, workshops, zelf gestuurd leren. Er werd een begin gemaakt met competentiegericht leren: de praktische kennis en de praktische vaardigheden die nodig waren voor een bepaald beroep werden richtinggevend voor de beroepsopleidingen. Het beroep en vooral de jonge beroepsbeoefenaar kwamen centraal te staan.

In 1986 werd ik adjunct-directeur van de Streekschool Heerhugowaard en in 1995 van de mts Alkmaar.

Ondertussen gingen de ontwikkelingen door: streekscholen en mbo gingen samen en werden ROC's, de grote regionale opleidingscentra. Ik was vanaf 1997 nauw bij die ontwikkelingen betrokken en ging zelfs werken op het Centraal bureau van het net ontstane ROC. Ik nam deel aan allerlei inhoudelijke projecten, gericht op onderwijsvernieuwing en verdere leerplanontwikkeling.

In 2003 was er door verdere concentratie en reorganisatie van het ROC geen plaats meer voor me op het Centraal bureau. Bovendien verschoof het accent van de inhoudelijke ontwikkelingen naar de organisatorische. Ik besloot toen mijn loopbaan af te sluiten zoals ik die begonnen was, namelijk met lesgeven. Dat kon ik en dat vond ik nog leuk ook.

Horizon College Hoorn

Zo geef ik nu les, of liever, begeleid ik leerlingen van niveau 1. Ik ben, samen met een collega, verantwoordelijk voor een groep van achtentwintig jongeren vanaf zestien jaar. Die volgen een programma waarbij ze systematisch de regie over hun leerproces in eigen hand moeten leren nemen.

Niet alles wat er in de jaren tachtig inhoudelijk voor het beroeps-onderwijs ontwikkeld is, wordt binnen de kaders van de ROC's gebruikt. Daar kan ik weleens wat somber over worden. Anderzijds vind ik wel dat het huidige beroeps-onderwijs beter af is dan het beroeps-onderwijs in de jaren zeventig, dat er in ieder geval betere kansen zijn. Vanuit dat idee geef ik nu weer les, met veel plezier en overtuiging, maar met het vooruitzicht op een hopelijk mooi pensioen over een dik jaar.

Leraarschap

Taak leraar
Coachende leraar
Goede leraar
Beroepsopleiding plus
Orde houden
Corrigeren
Waarden en normen
Mooi beroep

Taak leraar

Heel kort samengevat vind ik dit mijn taak als leraar op dit moment: mijn leerlingen voorzien van een helder overzicht van wat zij moeten kennen en kunnen voor hun toekomstige beroep. Dat overzicht moet ik hun bieden, niet eenmalig en plichtmatig aan het begin van de opleiding, maar voortdurend en in goede samenwerking met hen. Verder moet ik de leerlingen begeleiden om zich die kennis en die vaardigheden eigen te maken.

Ik doe dat niet door voornamelijk lesjes af te draaien of vaardigheidstrainingen te geven. Ik geef mijn leerlingen individueel kleine, afgeronde opdrachten waarmee ze zelfstandig aan de slag kunnen. Ik geef mijn leerlingen, zoals dat heet, de regie over hun eigen leerproces in handen, maar ik ben voortdurend in de buurt om een vinger aan de pols te houden.

Belangrijk daarbij is dat de ene leerling de andere niet is. Ik neem dat serieus door iedereen verschillend te behandelen, bij het doorwerken van de opdrachten, bij het bespreken en beoordelen daarvan. Ik heb het niet zelf verzonnen, maar het volgende is een belangrijk richtsnoer voor mijn werk: vergelijk leerlingen niet altijd met andere leerlingen, vergelijk leerlingen vooral met zichzelf. Kijk naar de mogelijkheden van een individuele leerling, kijk naar de vooruitgang die hij of zij boekt, kijk naar de weg die hij of zij nog te gaan heeft.

Coachende leraar

Als iemand mij dus vraagt wat voor soort leraar ik ben, dan aarzel ik geen moment: ik ben een coach. Het coachen is me op het lijf geschreven. Ik ben in ieder geval niet zo'n leraar wiens lust en leven het is om met een krijtje voor het bord te staan. En dat heeft niet alleen te maken met het soort onderwijs dat wij hier geven en het soort publiek dat wij hebben. Ook als ik op een havo zou lesgeven, zou dat coachende mijn persoonlijke doceerstijl zijn.

Natuurlijk ben ik leraar genoeg om kennisoverdracht belangrijk te vinden, maar kennisoverdracht kan op allerlei manieren gebeuren. Mijn favoriete manier is de leerstof - de kennis en de vaardigheden - te verpakken in allerlei opdrachten en materiaal waarmee de leerling zelfstandig aan de slag kan. Ik kom, al coachend, in beeld als de leerling aan de slag is, als ik met hem of haar de problemen of de resultaten bespreek. Het voordeel daarvan is dat je meteen ziet of iets goed aangekomen is bij de leerling en dat je onmiddellijk kunt bijstellen of bijsturen.

Ik vind het ook heerlijk om gewoon een luisterend oor te zijn voor leerlingen, hen te stimuleren, te proberen hen ergens enthousiast voor te krijgen. Dat alles is voor de soort leerlingen die wij hebben hard nodig, vind ik.

Goede leraar

Ik vind mezelf best een goede leraar. Het is moeilijk dat van jezelf te zeggen, maar als mij het mes op de keel gezet wordt, dan zeg ik inderdaad dat ik een goede leraar ben. Misschien niet de top, maar ik heb zagezegd wel leuke recensies bij de leerlingen en de collega's.

Ik vind niet alle leraren goede leraren, maar van mijn collega's

hier in het ROC, en zeker van de teams waarmee ik werk, beschouw ik driekwart als goed. En dan bedoel ik daarmee: leraren met hart voor de zaak en met kennis van zaken. Dat zijn in mijn ogen twee belangrijke eigenschappen van goede leraren.

Een leraar heeft hart voor de zaak als hij zich goed kan inleven in doelgroep, als hij interesse heeft voor zijn leerlingen. Je ziet dat aan de manier waarop die leraar met zijn leerlingen omgaat. Als hij het bijvoorbeeld leuk vindt om met zijn leerlingen te praten, serieus naar hen te luisteren en daar adequaat op te reageren, dan zit het volgens mij wel goed met zo'n leraar.

Beroepsopleiding plus

Wij zijn een beroepsopleiding, dat benadruk ik voortdurend in mijn contacten met leerlingen. Het gaat bij niveau 1 en 2 om eenvoudige beroepen, maar het is onze taak de leerlingen daarvoor zo goed mogelijk uit te rusten. Dat ze een beroep leren, dat ze daarmee een goede baan kunnen krijgen en dus een onafhankelijk en als het even kan een goed leven.

Daar komt soms enige opvoeding bij kijken en dat gaan we niet uit de weg. Als een meisje op jonge leeftijd zwanger raakt, gaan we daar met dat meisje en ook in de groep op in. We gaan dan echt niet zo maar gewoon door met de les.

Ik heb zoiets niet lang geleden meegemaakt. Het meisje zelf deed er vrij laconiek over, en haar ouders ook, vertelde ze: 'Och dan voeden wij het kind wel voor je op.' Ik heb dan toch wel de neiging om door te vragen en het meisje en de andere leerlingen van de groep te confronteren met de werkelijkheid. Ik geef ze onomwonden mijn mening: dat ik het niet wenselijk vind dat een meisje van zeventien moeder wordt, dat zoiets niet goed is voor het kind, maar ook niet voor de moeder. Dat haar verdere beroepsopleiding in het gedrang komt, dat zij afhankelijk wordt van allerlei maatschappelijke noodvoorzieningen en dat dat alles een comfortabel, gelukkig leven in de weg kan staan.

Ik weet niet of dat nu een opvoedende preek genoemd kan worden, en ik weet ook niet of het überhaupt helpt. Misschien wel, ik hoop het, ik heb in ieder geval het idee dat er serieus naar geluisterd wordt. Hoe dan ook vind ik dat je als leraar in het mbo naast je beroepsopleidende taak ook een opvoedende verantwoordelijkheid hebt.

Orde houden

Natuurlijk is orde houden in een groep jonge leerlingen die stuk voor stuk niet zulke goede ervaringen hebben in het voorafgaande onderwijs, een probleem. Orde komt niet vanzelf, je moet er als leraar iets voor doen.

Als je, zoals ik, een lange staat van dienst hebt voor de klas, ga je niet meer met trillende handen en een gevoel van 'als ik het maar in de hand kan houden' naar school. Je weet gewoon dat je het aankunt en dat je zoveel routine hebt dat je zelfs in totaal onverwachte situaties niet onderuit gaat.

Maar je weet ook dat je daar moeite voor moet doen. Je moet uitgerust en goedgehumeurd zijn. Je moet je leerlingen ontspannen en vrolijk tegemoet treden, een grapje maken. En je moet ze

vooral positief benaderen en niet op alle slakken zout leggen. Niet al te 'opvoederig' doen of voortdurend met regels of reglementen schermen.

Orde houden hangt sterk samen met een grondige lesvoorbereiding. Als je een goed programma hebt met een mooi begin en een uitgekiende tijdsverdeling voor alle programmaonderdelen, dan loopt het allemaal wel en dan kun je je zelfs veroorloven van het voorbereide programma af te wijken, als dat nodig is.

Corrigeren

Als het écht nodig is leerlingen in hun gedrag te corrigeren, moet je dat doen. Dat verwachten leerlingen van je, dat is je opvoedende taak als leraar. Ik wijs leerlingen meestal op hun eigen verantwoordelijkheid: 'Je zit hier voor jezelf, voor je opleiding, om vooruit te komen. Dat gaat niet samen met dit soort gedrag. Als je zoiets doet bij een werkgever, dan krijg je daar meteen last mee.'

Ik heb het nu over dingen als onvoldoende inzet, opdrachten niet serieus maken, ongeconcentreerdheid en dergelijke. Meestal helpt het wel als je leerlingen er op zo'n manier op aanspreekt.

Als het om andere dingen gaat, blijven kletsen op de verkeerde momenten bijvoorbeeld, dan kan ik weleens boos worden. En dat goed laten merken ook. Een groep, zeker een groep meiden, kan soms druk doen, melig zijn. Of zoals ze hier in West-Friesland zeggen: uitheinig. Net zoals kleine kinderen vaak doen als er storm op komst is.

Straffen uitdelen komt bij ons eigenlijk niet voor. In een enkel geval, als het echt niet anders kan, stuur ik een leerling wel eens weg, om het probleem vervolgens zo snel mogelijk via gesprekken weer de wereld uit te helpen.

Waarden en normen

Natuurlijk hanteer ik bij mijn opvoedende taak als leraar bepaalde waarden en normen. Ik bevorder een goede onderlinge samenwerking onder de leerlingen, en een eerlijke, open houding tegenover elkaar. Ik bestrijd met alle middelen die ik heb pesten en, wat bij onze leerlingen vaker voorkomt, kwaadsprekerij. Ik laat goed merken dat ik dat niet wil horen, dat ik daar niet bij wil zijn. En ik stel het ook in de groep aan de orde, als dat nodig is.

Mooi beroep

Ik vind leraar zijn absoluut een mooi beroep. Ik kan er veel voldoening uit halen om mensen vooruit te helpen, op weg naar een beroep dat bij hen past en waarmee ze een goed leven kunnen hebben.

Ik vind het een beroep waarin ik mijn creativiteit kwijt kan. En ten slotte vind ik het een belangrijk beroep, maatschappelijk gezien. Hoe zou de maatschappij zich verder kunnen ontwikkelen zonder onderwijs, zonder leraren?

De praktijk in de klas

Niveau 1 en 2
Gemiddelde week
Dag 1
Dag 2
De andere dagen
Examen
Portfolio
Doorstroming

Niveau 1 en 2

Dit jaar en vorig jaar werkte ik met leerlingen van niveau 1. De jaren daarvoor had ik niveau 2. Natuurlijk gaf ik ook wel eens workshops aan niveau 3 en 4, maar het accent lag op de lagere niveaus. Dat was een bewuste keuze: het lag mij wel, deze groep leerlingen en ik kon het ook. Daarom heb ik me aangemeld voor deze niveaus toen eerlijk gezegd bleek dat veel collega's ervoor pasten.

Gemiddelde week

De groep zorghulp, niveau 1, bestaat dit jaar uit achtentwintig leerlingen. Mijn collega en ik zijn samen verantwoordelijk voor deze groep, die we in het weekprogramma verdelen in twee subgroepen van veertien leerlingen.

De leerlingen volgen de beroepsoriënterende leerweg, bol, wat betekent dat ze, na een introductieperiode van vier weken, twee dagen per week - maandag en dinsdag - op school zijn en drie dagen per week stage lopen. Ze worden opgeleid tot assistent-verzorging, dat zijn voornamelijk beroepen in de ouderenzorg en ook wel bij commerciële oppasgezinnen.

Naast de beroepsoriënterende leerweg, is er ook de beroepsbegeleidende leerweg, bbl. De leerlingen lopen dan geen stage, maar hebben op de drie niet-schooldagen betaald werk. Bij de afdeling zorghulp is het moeilijk op dit niveau betaald werk te vinden, vandaar dat bijna alle leerlingen de bol doen.

Dag 1

's Maandags om half negen begin ik met mijn leerlingen met de zogenaamde leergroepsessie. We hebben dan zo'n anderhalf uur de tijd om allerlei dingen aan de orde te stellen. Het vertrekpunt is doorgaans de stage: wat zijn de ervaringen, waar zitten de knelpunten en wat kunnen we daaraan doen? Wat is er goed gegaan, welke successen zijn er geboekt? En natuurlijk: wat staat er deze week op het programma, hoe gaan we verder met de opleiding?

Om tien uur staat er wab op het rooster, dat betekent: werken aan beroepsprestaties. De leerlingen hebben allemaal een map met opdrachten om beroepsgerichte kennis en vaardigheden op te doen. Ze werken er individueel aan, meestal op de computer. Ze moeten dingen opzoeken, vragen beantwoorden, problemen oplossen, enzovoort. Ik loop intussen rond, help leerlingen bij hun opdrachten en evalueer die uitgebreid als ze eenmaal afgerond zijn. Daar leren leerlingen volgens mij het meeste van, van het nadenken over hun leerproces en over de verdere leervragen die dat leerproces oproept: hoe kan ik het beste verdergaan, wat kan ik nog meer uitzoeken of leren?

Om twaalf uur is er de workshop huishoudkunde. Dat is een soort practicum. Ze voeren dan een opdracht uit op het gebied van huishoudkunde, verzorging of voeding. Nu krijgen ze allemaal dezelfde opdracht en ditmaal niet op de computer, maar door dingen te doen. We hebben een groot lokaal met allerlei apparaten, wasmachines, drogers, strijkijzers, enzovoort, en een keuken. Meestal leid ik zo'n practicum kort in met wat instructie of toelichting en op het eind heb ik een A4-tje met een korte samenvatting en soms nog wat vragen. Het practicum duurt tot ongeveer twee uur.

De laatste uren van de dag die om half vier eindigt, gaan de leerlingen dan nog even individueel aan de slag met wab.

Dag 2

Op de dinsdag ziet het programma er in grote trekken hetzelfde uit. Er is dan geen leergroepsessie zoals op de maandag, maar in plaats daarvan een andere workshop, bijvoorbeeld over beroepsgerichte sociale vaardigheden. En voor de rest komen de vaste onderdelen zoals wab terug.

De andere dagen

Op de dagen dat mijn leerlingen op stage zijn, ga ik vanzelfsprekend op stagebezoek, maar geef ik ook workshops aan andere groepen. Daarnaast heb ik tijd voor verdere materiaalontwikkeling. Dat is in het mbo, althans bij ons, goed geregeld: de dingen die er zijn, liggen niet voor alle eeuwigheid vast, maar worden voortdurend geëvalueerd, bijgesteld en er is genoeg energie en creativiteit om nieuwe dingen te ontwikkelen.

Op de vrijdag ben ik vrij, mijn baan is 0.8 FTE.

Examen

De opleiding wordt afgesloten met een examen, dat bij ons 'proeve van bekwaamheid' heet. Die proeve bevat voornamelijk praktische onderdelen op het gebied van de huishouding en van de begeleiding van ouderen of kleine kinderen.

Portfolio

Onze leerlingen bouwen tijdens hun opleiding ook een portfolio op. Daarin nemen ze goedgekeurde werkstukjes op, en pop's, persoonlijke ontwikkelingsplannen, en uiteraard stageverslagen.

Ik begeleid ze bij het samenstellen van hun portfolio, waarbij met name de stageverslagen erg belangrijk zijn. Bij die verslagen gaat het namelijk vooral om de voortgang van hun opleiding: wat heb ik allemaal geleerd, wat zijn mijn sterke en zwakke punten, waar moet ik meer aandacht aan schenken en wat moet ik dus nog bijleren? Voor de meeste leerlingen is dat soort reflectie niet vanzelfsprekend en dus moeilijk. Daar gaat veel begeleiding in zitten.

Doorstroming

Leerlingen van niveau 1 kunnen doorstromen naar niveau 2 en dat gebeurt ook meestal, omdat de arbeidsmarkt voor beroepen op niveau 2 beter is.

In principe zouden onze leerlingen daarna nog verder door kunnen stromen naar niveau 3 en 4, maar dat gebeurt maar zelden, moet ik zeggen. In dit geval is de arbeidsmarkt het probleem niet, maar de leerling zelf. De opleidingen op niveau 3 en 4 vragen een intelligentie, een doorzettingsvermogen, een manier van min of meer abstract of theoretisch denken waarover onze leerlingen meestal niet beschikken. Slechts een enkeling is in staat die route te gaan.

Op en rond de school

[Schooluitval](#)

[Andere leerling](#)

[Ander onderwijs](#)

[Andere organisatie](#)

[Tot slot](#)

Schooluitval

In het mbo is schooluitval een groot probleem. Veel leerlingen haken voortijdig en zonder diploma af. Bij ons ROC schijnt dat nogal mee te vallen, in ieder geval weet ik dat in onze afdeling zorg hulp de uitval zeer beperkt is. Natuurlijk komt het weleens voor, maar omdat wij zeer dicht op onze leerlingen zitten en ze elke week twee dagen lang intensief begeleiden, kunnen wij meestal dreigende uitval vroegtijdig signaleren en er iets aan doen. We zoeken bijvoorbeeld een andere stageplek, of kijken of een andere opleidingsroute misschien beter is.

Overigens hebben wij hier een centraal presentiesysteem: iedereen moet zich bij binnenkomst aan de balie melden. Ik krijg de absenties door en die leerlingen mail of bel ik. Niet dat dat altijd helpt of dat het een waterdicht systeem is - soms krijg je een bepaalde leerling echt niet aan de lijn, soms worden er slimme trucs uitgehaald - maar we doen er wel iets aan. Het probleem van schooluitval staat in ieder geval hoog op de agenda.

Andere leerling

Je hoort mensen in en buiten het onderwijs nogal eens beweren dat de hedendaagse leerling zo anders is dan vroeger. Ik zie eerlijk gezegd niet zo'n groot verschil. Leerlingen zijn leerlingen gebleven: met hun problemen en onzekerheden, maar ook met hun wensen en ambities. Misschien dat op een gymnasium of havo tegenwoordig sommige dingen anders onder woorden gebracht worden dan vroeger, maar de ROC-leerlingen van nu reageren niet echt anders dan de vormingswerklerlingen van vroeger.

Ander onderwijs

Natuurlijk is het mbo-onderwijs wel veranderd en verbeterd, vind ik. Wij hebben veel beter geleerd om de manier van werken meer aan te laten sluiten bij de leerling en bij de eisen van de moderne maatschappij.

Andere organisatie

Het mbo-onderwijs is in de loop van de tijd grootschaliger geworden. Dat heeft voordelen: mooie, moderne gebouwen met alle hedendaagse onderwijskundige voorzieningen. Maar ook nadelen: bureaucratie, uitgebreide reglementen, veiligheidsvoorzieningen.

Bij ons in Hoorn wegen de voordelen ruimschoots op tegen die nadelen, vind ik. Het gebouw is gloednieuw en biedt veel mogelijkheden. Er zijn elektronische toegangspoortjes maar die bewijzen zeker hun nut. Af en toe is er in zo'n grote massa leerlingen iets aan de hand en dan is het in ieder geval mogelijk om ongewenste personen buiten de deur te houden.

Tot slot

Ik heb het al een paar keer gezegd: ik zie ernaar uit om na veertig jaar onderwijs ermee op te houden. Ik heb mijn bijdrage wel geleverd, vind ik. Maar tot die tijd zal ik een overtuigde en enthousiaste leraar blijven en elke dag met plezier naar school gaan. En dan, over een jaar, draag ik met evenveel plezier het stokje over aan anderen. In het vertrouwen dat zij het onderwijs waaraan ik een bijdrage geleverd heb, verder zullen ontwikkelen en uitbouwen.